

КАРТА
СВІТУ

Ерленд Лу

НАЙКРАЩА КРАЇНА У СВІТІ,
АБО ФАКТИ ПРО ФІНЛЯНДІЮ

Харків
«ФОЛІО»
2015

* * *

Знову я бачу уві сні воду. Вода скрізь — на мені, в мені і навкруги, вона тече, розливається, стікає звідусіль. Я чув, що сон про воду — до змін, і щоразу, як насниться вода, думаю: «От чорт! Знову зміни! Чи ж буде цьому колись кінець?»

Та ще й авто моє вже третій рік поспіль під час весняного прибирання столичних вулиць відтягують на штрафний майданчик. Ось уже третій рік поспіль мій червоний «сітроен» кінця вісімдесятих опиняється в кінці вулиці Сейльдускґатен у ту мить, коли працівники комунальної служби починають поливати та підмітати її до 17 травня¹, щоб городянам і гостям міста було приємно ходити нею під час свята і в наступні дні.

Мені здається, я паркую авто за всіма правилами. Так було тепер, і минулого року, і позаминулого. У цьому

¹ Норвезьке національне свято, приурочене до дати прийняття першої норвезької конституції 1814 року.

році, по-моєму, особливо добре. Воно стоїть акуратно і нікому не заважає. Я навіть вважаю, що припаркувався просто відмінно, таке паркування можна назвати ідеальним. Востаннє, коли я користувався автомобілем, тобто майже тиждень тому, я тихенько заїхав на цю вулицю, відшукав вільне місце й акуратно припаркувався. Я ще трохи посидів, щоб дослухати передачу англійського радіо, котру великодушно ретранслявало для нас Норвезьке державне радіомовлення, — про одного дослідника, якого суд засудив до покарання за недостатньо гуманне поводження з лабораторними мишами. За це у нього відібрали мишей, і в результаті зійшли нанівець кілька років роботи, присвяченої питанню відновлення пошкодженої тканини головного мозку. Дослухавши, як розправилися з дослідником, із мишами і з британською судовою системою, та дочекавшись закінчення передачі, я спершу впевнився, що колеса стоять впритул до поребрика, і лише після цього вимкнув двигун і вийшов з машини. Пам'ятаю, я ще порадив, що так вдало її поставив. Дитячий садок навпроти знаходився якраз на такій відстані, щоб дітлахи не могли докинути сюди каменем, у кінці кварталу висів заборонний знак, отож вулиця практично закінчувалася глухим кутом, там стояли багажні тачки, на яких розвозять газети передплатникам, але до перехрестя було ще досить далеко, і не було підстав побоюватися,

що розвізники, які приходять ще вдосвіта з товстими в'язками ключів, подряпають машину, поки власник ще солодко спить на світанку, не відаючи, як там поживає покинуте без нагляду авто.

І от мені знадобилося авто. Приходжу, а його немає. Обурливе видовище! На тому місці, де мало б стояти моє авто, стоїть чуже, і перше, що мені спадає на думку ось уже третій рік поспіль, — що моє авто вкрали, хтось його викрав, зламав замок, з'єднав проводочки і поїхав. «Звичайна побутова крадіжка», — подумав я. Якійсь наркозалежній особі раптом спало на думку податися на інший кінець міста, кудись, де можна розжитися на наркотики, і от, проходячи повз мій автомобіль, в її дурній голові майнула думка, що набагато зручніше їхати автомобілем, ніж плентатися пішки, на авто воно все ж швидше, аніж на своїх двох. Думка, звісно, слушна. От вона і вибила скло, а подальше вже легко домалювати за бажанням та настроєм. Суть у тому, що авто на місці немає. Зараз воно стоїть де-небудь — не припарковане як слід, батареї сіли, адже хуліган-викрадач або компанія хуліганів кинули його з засвіченими фарами, — стоїть швидше за все на східній околиці міста або на західній. Зараз що тут, що там однаково вживають психотропні засоби! Отож спробуй здогадайся, де стоїть мій автомобіль.

Пропажа авто трапилася для мене дуже невчасно. Я саме збирався у Фінське посольство на переговори з

приводу замовлення, платного замовлення, адже мені, як і кожній людині, потрібен заробіток, потрібні гроші, тому треба встигнути у Фінське посольство; я ж навіть не знаю до пуття, де воно знаходиться, а план міста лишився в автомобілі, він був у авто, коли я його припарковував, я навіть зазирнув у нього похапцем, дослуховуючи передачу про дослідника, який погано поводився з мишами. Пригадую, що побіжним поглядом я все ж відзначив тоді схожість обрисів Фрогнер-парку з якоюсь африканською країною, кордони котрої проведені під лінійку, бо вони колись давно, одного злочасного дня були довільно встановлені під лайку не згодних між собою людей, і, незважаючи на те, що радіо горланило на всю котушку, я все ж таки звернув увагу, що вулиця, на якій знаходиться Фінське посольство, починалася від одного з кутів парку, та якого саме — хоч убий, не пам'ятаю. А час спливає, втім, як завжди. Хоча чому ж! Бувало й таке, що я розраховував час із запасом, ну, не те щоб із запасом, — та в усякому разі не під зав'язку. Подумати лишень — зайвий час, який можна витратити на себе! Так би мовити, між битвами¹. Та зараз ситуація така, що часу залишалось обмаль. І благи небеса про допомогу не має сенсу, адже авто на місці немає, а без нього годі й мріяти про те, щоб встигнути вчасно на

¹ «Між битвами» — назва п'єси класика норвезької літератури Бйорнстєрне Бйорнсона (1832—1910).

зустріч з фінами. І хто ж їх зна, як вони на це відреагують. Я, приміром, не маю про це ані найменшого уявлення. Про фінів начебто кажуть, що вони славляться широтою натури, фіни — люди душевні та прості. Говорити — говорять, та чи ж мало говорять, а насправді все виявляється з точністю до навпаки, та й особисті якості у кожного такі різні. Деякі фіни, напевно, не надають великого значення запізненням та недисциплінованості, для них це дрібниці, вони лишень махнуть рукою, у них зовсім інше в голові, зате інші фіни поставляться до цього навіть дуже і дуже серйозно і страшенно розсердяться; чого доброго, ще зовсім втратять контроль над собою і почнуть махати кулаками, будуть рвати і метати, хоча таких уже навряд чи тримали б у Міністерстві закордонних справ, втішаю я себе, їх, напевно, взагалі нікуди не беруть на роботу, принаймні отакого типа фіни вже напевно не посадять у своє посольство, інакше, подумати лишень, на що б це було схоже, адже це б означало поставити під загрозу відносини між Норвегією та Фінляндією — такі гарні, добросусідські, та водночас, напевно, такі крихкі, котрі, наскільки мені відомо, завжди складалися до обопільного задоволення, і всі, звісно, хочуть, щоб вони й надалі складалися у такому добросусідському дусі, торованим шляхом, в дусі взаємодопомоги та взаєморозуміння, так би мовити: а ти мені почухай спинку, і я тобі почухаю, якщо